

"SVOBODA" (LIBERTY)

published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893. JOSEPH STETKIEWICZ, Editor. 83 Grand Street, Jersey City, N. J. ANDREW SAWKA, Manager. 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: In United States: \$2.50 per year, \$1.25 per 6 months, \$1.00 per 4 months. In Jersey City and to foreign countries: \$3.25 per year, \$1.75 per 6 months, \$1.50 per 4 months. Single copy 3 cents.

Address: 83 Grand Street, Jersey City, N. J. All mail orders if check or money order is enclosed. Please enclose payment when ordering money order. Число телефонів 498 Jersey City.

For all advertising contracts in "Svoboda" address the advertiser. — Редуктор не зворотить за.

3 біжучої хвилі.

Справа Злучених Держав з Мексикою все ще не подогоджена. Президент Вілсон вивадив згоди на суверенітет американських військ з Мексики, але війська не то, що не усунуто, але вилане до дальніх 30,000. Разом на границю находити ся 180,000 війська.

У внутрі Мексика пригтовляється ся нова революція. Заходить побовняне, що вона може обіймати також повити пограничних американських степів, які є замешкані в значній часті мексиканцями.

Амбасадори чужих держав в місті Мексикоу ся в небезпечі перед революцією. Вони домагають ся від американського урядування діла, а не слів.

Президент Вілсон знову скликає на нараду членів кабінету, що дальше розвинути. Правдоподібно ціла справа скінчить ся знова на потах...

Центральні держави мають в найближній часі проголошити незалежність Польщі. Колись і Николай Никольевич оголошував маніфест до Польщі і обіщав їм автономію. Але се було тоді, коли російські війська опорожнювали Польщу.

І тепер справа проголошена незалежності Польщі виглядає досить загадкою. Як довго Москалі сиділи тихо, про творене незалежності Польщі не було навіть урядової згадки, а навіть півурядові звісти доносили децю противно. Коли ж виступи небезпека, що російські війська можуть небавом розпочати наступ на Польщу, центральні держави хочуть оголосити незалежність Польщі.

В дійсності не знають, о що центральні держави розходять ся: чи о подорожжене польської справи, чи о війсьско незалежності Польщі...

Що Москалі в Галичині йдуть дальше наперед, се не дасть ся заперечити. Але ціцвасе в притім укладане російських урядових рапортов щодо числа полонених. Російський штаб, щоби надати своїм успіхам ще більше сил, повторяє кожного дня число полонених за довший протяг часу. І так в останнім звіті, щоби втягнути число полонених на 84,000, російський штаб подал у війська число полонених армією Щербаова за цілий час офенсиви, то є за 10 тижнів.

Кацадські провідники — се єди морально знищені. Вони запродали ся російському царизмові. Про запродає кацади читаємо в 68 ч. оліфантської "Правди" отсі слова:

Самий користо не вонсе, який було бы поле. Кто дає, той добрий. От кацадські мораль! Вони самі признають ся, що є запродали російському урядуванню і всьому царизмові, яку роблять між українським народом, роблять лише за рублі. Се з їх сторони уважать ся за чесне ремесло і вони ставлять ся притягнуті до такої роботи.

В тісамім числі (68) до тогож теми говорить ся: Мене не удавало бы стати так мазепинським головним пойдити на службу російського урядування.

Другий наступ Москалів на Галичину.

Десять тижнів минає від дня, коли мліонні російські війська розпочали загальний наступ на Волинь і в Галичині.

По безуспішних шробах, щоби переломити бовву ліній німецьких військ над рікою Дніпрою і коло Баранович, російський генеральний штаб залячив дальші воєнні операції на півночі, і авернув голову в силу своїх військ і всі резерви на південе, на Волинь і в Галичину.

Наступ російських військ на Волинь в напрямі Ковая і Володимиря Волинського удало ся Німцям здержати помімо початкових успіхів неперемтати. Союзні війська, одержавши значні скриндені, знайли нові опільні становища зодок ріки Стохода і на захід від Луцька. В останнім місяці російська армія на Волинь не була відступити дальше на перед. Навіть зайняв Бродів і Залозець не вилнуло на погіршене боевого фронту на Волинь.

Підчас коли на Волинь наступив часовий застій в воєнних операціях, подлуєва російська армія, скриндені помімо великими військами, розпочала загальний наступ на бовім фронті від Дністра до Карпат. Маючи значну чисельну перевагу, подлуєва російська армія осягнула в короткім часі значні успіхи. Протягом останнього тижня удало ся їй посуштує околом 40 кілометрів дальше на захід. Цілий ряд міст і місточок опинив ся в руках Москалів. І так російські війська завий Отнію, Товмач, Тьсьменцю, а вкїци Станіславів, Делятин і Надвірну. Тепер прямують російські війська на Галич. Лише у Карпатх Москалям досі не пощастило ся.

Скорий наступ подлуєвої російської армії становить поважну небезпечку для союзних військ від командою Ботмера, котрі ще дотепер з незначними змінами остали ся на тихсамах становищах, які заняли були ще в осенні минушого року. Зовсім природно, що дальший успішний наступ російських військ над Дністром і в околиці Бродів мусить спричинити цілковитий відворот армії Ботмера в напрямі Гнілої Луци.

Заходять питане, чи союзні війська опорожнять цілу східну Галичину, уступаючи дальше на захід, чи їм удасть ся зайняти якусь скляніну бовву лінію ще у східній Галичині і здержати дальній наступ російських військ. Найбільшою природною оборонною лінією у

східній Галичині становлять ріки Буг (на півночі), Гніла Луца (в середній) і Лїмниця (на півдні). Се буде алякати в першій мїрі від того, чи союзні війська у виду річової офенсиви Французів, Англіїв і Італїїв мають на стількі резерви, щоби скринтити армії в Галичині. В протїмнн случаю союзні війська будуть приневолени опорожнити майже цілу східну Галичину і уступити над ріку Сян. В такім разі Львів опинив би ся в друге в руках Москалів.

Все те буде залежати від воєногостро виста на прочих теренах війни. Тут треба, однак вжити від розвагу, що теперішній наступ Москалів зовсім рїзничє ся від їх першого наступу в 1914 р. Тоді Галичина була зарпено річовою з двох сторін: від півночі і від сходу. Нині відбудеть ся наступ лише від сходу в напрямі на захід.

Друга річ, яка стоїть на перешкоді скорому наступові російських військ, є те, що нині в боротьбі беруть участь значно численніші армії, які творять одоу безперервну бовву лінію. Нині війська посувають ся розмірно дуже поволі. О кождо місцевість, о кождий фронт і всі треба зловити завзяті, нерозвідкаючи битву.

Предсказувати нині висід боротьби в Галичині було би передчасно. Воєночасте може змінити ся кождою хвилі в користь одної або другої сторони. Як вже повисне сказано, висід боротьби в Галичині буде зависимий від воєнних висідів на прочих теренах війни.

Один лише певний висід нових боїв в Галичині. Наші рідні села і міста знова падууть жертвою нещасної страшної війни! Отже третій раз наші рідні місця будуть зорані гарматами, засіяні кулями, зрешени кровю наших братів! Третій раз ідуть з огнем убої хати! Не дїжали ся навіть зібрати плодів. Тяжка праця жінок і дітей, що хотїли себе ратувати від голодної смерті, марно пропадає. Приїде люта зима, прийде до вєща — а з ними голод, холод і недуги. Без кусника хліба, без даху... І знова тисячі наших рідних покисне передчасна могила... Так, се одно певне.

Новий наступ російських військ... Нині пересаджують... знова арештовани і знова тисячі невинних наших братів помадурять в холодути Сибїр... Так, се одно певне.

3 КОНГРЕСУ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ.

З кінцем червня сего року відбув ся в місті Львівні (в Швайцарїї) конгрес, в яким взяли участь представителі всіх поневоленних народів. Ініціатором до відбутя того конгресу була французька товариство "Уніон де націоналіте де Парї" (Союз народів в Парї), на чолї котрого стоїть французький міністер Пеллеве.

Треба припустити, що впродячкям, улажжучим конгрес, розходило ся в першій мїрі о те, щоби перед святим викликати несприхливі настрої против оєвропейск держав. Вони надїяли ся, що делегати, а передїсім представителі народів, які входять в склад Австро-Угорщини і Німеччини, виступять против гнету своїх народів в оєвропейск державах. Тимчасом вони завели ся у своїх надїях. Делегати поневоленних народів, замість критикувати Австро-Угорщину і Німеччину, нїякємє озвалися протести проти самової російського урядування, виказуючи страшний крикди, які діють ся поневоленням народам в Росїї.

Французька часоп. "Тем" (Temps) (з дня 2. липня), обговорюючи перебіг нарад конгресу, викazuje своє здивованє, як сміливі Бгнцїани, Литовці і Польки говорити, що Англія або Росія їх поневолені. Дальше критикує вона дивний перебіг нарад конгресу, на котрім виступали делегати аж 18 народів, належачих до Росїї, і всі вони представляли російське армо в дуже хорнних кресках. Найбільше виступали против Росїї представителі Фінляндїв, Литовців, Польків, Українців і Жидів.

На конгресі було найбільше число делегатів поневоленних народів в Ро-

НЕ ДРОЖИМ, ЛИШЕ БОРИМ СЯ

Не дрожим і не лякаємось. Не так вояку годину. Коли в боротьбі прийдець ся Лїгити у моголу. За царів ми не поляжемо, Ні за їх престолом, Ліш за царем, що страдає У їхній неволі. В руці, брати, берім молот Враз скаду дупаємо, Красну волю і свободу В борбі здобуваємо.

Василь Шевчук. Бєларф, 0, 1. серпня 1916.

ВОЛИНЬ.

Під такою назвою читаємо дїкаву статю в німецькій часописі "Форбете" (№ 32 з 9. серпня 6 р.). Статя ця — се опис з історїї і географї Волинї. Історія Волинї є у нас вже знана (хоча не всім), однак тут подаємо короткий зміст її всього, що є там сказаво:

Волинь в Галичині є нині найважливішим теренам війни. Про Галичину ми більше знаємо, але про Волинь, — сумніваємо ся. А се країна, яка має романтичну минушину. Одна третя часть єсть кїлькнайважливіше-мілєвої провинїї є покрита лісами. Прочі частї є дуже урочайні і на нїх управити збоже та інші рїдичїї продукти.

З точки географїї можна подїлити Волинь на північну і подлуєвну. Обї є частї в дечім рїзничє ся від себе. Коли перша є покрита долинами, то друга є близько вивисшена долина уздовж моря. А також в історїї друга часть рїзничє ся від першої.

Подлуєва Волинь відіграла в історїї визначну ролу. Ще в старинних часах побудовано там величезні міста, як Володимир волинський, Житомир, Кременець, Луцьк і Рівне (Ровно). Тут був оєвропейск торговлі. Вже літописець Нестор говорив, що Волинь була оєвропейск культурї. Відтак через частї напади Татарів просвітили її політичне життя в тїм твердине. Він одержував дїки орди Татарів. Під ним довгий час стояв Бату-хан, але здобути його не міг. Як в 1648 році (запорозькі) козаки (під проводом гетьмана Богдана Хмельницького) з великою силою напали на нього і твердиня падала в ся. Це нині є там пропам'ятний замок з тих часів. З часом Кременець стає оєвропейск українською житє, як було солюю в оці московського царизмові. По політичній революції 1832 року вивезено з Кременця славіний лісцев до Києва. В Кременці турнули ся гуманні ідеї свободи, там піддержували ся змагання відірвати Україну від великого царства московського.

А Острого? Колись столиця самостійного князівства, оєвропейск славіний шукти і знає. Там заложено першу малоросійську (українську) колегію. З іменем того міста вживєть ся перший переклад бібїї на славіанську мову, яку видано 1581 року.

Луцьк має колись значене славіного стародичного міста. До нього зїхали ся бузи 1429 року всі європейські пануючі на сїчній народу.

Ще їй нині Волинь зї своїми містами має величезне значене. Тому Росїї боїть ся видати її в чужї руки.

АЛКОГОЛЬ -- СТРАШНИЙ ВОРОГ ЧОЛОВІКА.

Пішпство серед всіх класів суспільности, а головню серед робітничих класів, прибирає чимраз ширші розміри. Наслідки, які походять з причини уживання алкоголю, змушують державні власті заставити ся над сим ворожим явнєцем. Пиянство стало одним з важкіших питань теперішніх днів, бо воно гроить будущиности, розвоєнн шукти і культури. Кожо суспільність не здобуєть ся на рішучі кроки в боротьбі з тим шкідливим, сьвітвом гроить неминува руйна.

Статистичні лікарські і шпитальні заведенєня виказують, що в Злучених Державах умрив переїснє 2,000 людей денно ілїно з причини уживання алкоголю. По обчисленню річних звітів показало ся, що смерть забравє рік від 730,000 жертв. Се жерти алкоголю. Се є по більшій частї молоді люди, котрим алкоголь знищив нерви, мозок і весь внутрішній організм.

Сухоти — се овоє алякості. Лікарї ствердили, що на 100 сухотників лишє 40 захорували з причини літких немощів і недоброї поживи, а решта (60) попали в сухоти з причини уживання алкоголю. На тих 60 сухотників припадає 15 жерти.

Загально-світлова статистика викazuje, що на 100 сухотників-пьяниц 75 попадає в мєдицалош, сходить з року і т. п.

Алякость убиває благородні чувства чоловіка; він приводить молодіж до проїстїтїв; він є причиною трагічних випадків і кривдєв. Статистика викazuje, що протягом 8 років у Злучених

Державах поновило самоубїство 11,966 пїяниц. В пєнітєнціальних алякостях є 1,478 кривдєвників, яких замьєнено за рїзні вадужитя, поновили виключено з пїяництва.

В маельській Данїї, де населене числиться 2½ мліона душ, обчислено, що алкоголь забрав річно 4,309 мїрун і 4,290 жєнщин. Коли додати до сього, що приїсєт населєна є дуже малїї, бо менше ніж 8,000 річно, то приїсємо до заключєня, що тїї нації гроить шкідливо руйна, а державї заперєд. Се руйнує дїмє добріє народїї провинїї і замість щєстєвїя, почали закладати шкoли, читальні і нїшнє науково-дїяльні турні інститутї. В школах учили і вчитель вчителі, що алкоголь є найгіршїм ворогом дєшевого народу, що його треба за знищити, алякостї зпоміж суспільности. Не дїво жєтє, що Данїї жєнщини тепер в гаратах і добробутї. Вони нїшнє спали з вєрєю алкоголь; тимсамим знищили протїстївну, вдали ся до науки, промислу і торговлі. Данїї є тепер нїшнє культурнїшнім народом у свїтї. Та на малїї нація має аж 71 хлєповнїшнє університєтї і 14 рїзничнїшнє шкіл. Навіть данськї ємігранти в Амєрїї мають тї 13 своїх університєтї, які утримують своїм коштом. А всьо то повстало від того, відколи в Данїї знищено пїянство.

Алякость є ворогом житє. Кожо хлєбї найменша чарка горїлки виводить 25 хлєбї. Члєвік, який від молодостї живє в ся обїмї алякостєв, скоротить собі 6 років житє. Кожо кварта горїлки зменшує житє члєвіка на 11 днів.

Отже алкоголь є ворогом члєвіка, ворогом здоров'я; алкоголь є ворогом щастє людїн; є причиною нужди і вєдєвнї в родїні. Дєтяго є сьвітвом алякостєв кождою нїшнє на кождім кроку до шкідливї. Не пїяні, і кєлати людєтво, тоді лише дїше своє дєтяго, коли знищити своїх найважливіших внутрішнїх ворогів. Таким ворогом є алкоголь.

ЛІСТ З ГАЛИЧИНИ.

Бразїлїєвська "Правда" помістила отєрїї лист, писаний Катєриною Муц з міста Шинколовє (пов. Золочів) до Стефана Нарвського в Грасєму (Нарво, Бразїлїя):

Вєжа з кїм у нас рєбїти тепер, самї малї дїти. Дїти жїтє дорожє — дорожє! Заміє же не вїдїти, що дїти жїтє, то є кїло худєство, але кїло вїдїти жїтє, то кувати кїло вїдїти. У нас тепер пїяницє 60 к, жито 40 к; алякость 30 к; овеє 40 к. Дорога Сєстра! Кєб тї знала кї в тїх роках в страху тєжко прожївали, то не годен члєвік опєсати. Як до нас приїшли, то вїдїти жїтє, то кувати кїло вїдїти. В другїй нїч Перемцїна. А як до нас Москалі приїшли, то казала нам: "Не бїйте ся, ми вїдїти а ви нашї". А як побуд 9 мїсєцїв у Карпатх, то тїмїж їм тїм аляко, як неїмїж горї. От самї собі пїяні вїгладї і спїваї П, вєршави: Не вїдїти жїтє, Не вїдїти жїтє, Не вїдїти жїтє, Не вїдїти жїтє, Не вїдїти жїтє, Не вїдїти жїтє, Не вїдїти жїтє, Не вїдїти жїтє, Не вїдїти жїтє, Не вїдїти жїтє.

А другї Москалі вєршави, так знова спївали:

Не алякость шорєт, На прїчєвї жїтє, Не алякость шорєт, Не алякость шорєт, Не алякость шорєт, Не алякость шорєт, Не алякость шорєт, Не алякость шорєт, Не алякость шорєт, Не алякость шорєт.

3 ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ. ПОВІДОМЛЕНЄ.

Федєрація Українцїв має тепер свої офіс в Нью Йорку, 611 Broadway, Room 818. Урядової години: 9—12 дня і 2—6 попелуднї.

Телефон: 9927 Spring.

Всі листи і письма в справі організації і діяльності Федєрації, в справі віч і товариств, всі інформації і запити, всі грошеві і інші послїжки просїмо адресувати вилучено до офісу Федєрації: THE UKRAINIAN FEDERATION OF U. S. A. 611 Broadway New York City. ЕНЕРЖИТИВНИЙ КОМІТЕТ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ.

